

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC MỞ
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

ĐỀ CƯƠNG MÔN HỌC

1. THÔNG TIN VỀ MÔN HỌC

- 1.1. Tên môn học: **ĐÔ THỊ HÓA Ở ĐÔNG NAM Á**
- 1.2. Mã môn học: **SEAS3214**
- 1.3. Khoa/Ban phụ trách: Khoa XHH-CTXH-ĐNA
- 1.4. Số tín chỉ: **02 LT (02LT/0TH)**

2. MÔ TẢ MÔN HỌC

- Đông Nam Á là một khu vực khác biệt về nhân khẩu, kinh tế và văn hóa xã hội. Nhưng tất cả các quốc gia Đông Nam Á- thành viên của cộng đồng Asean đang phấn đấu để có mức sống cao, sinh kế bền vững và hội nhập khu vực và kinh tế bằng cách kết nối các trung tâm kinh tế. Điều này ảnh hưởng cũng như thúc đẩy quá trình đô thị hóa và phát triển đô thị của các quốc gia thành viên, vì đô thị là nơi đầu tư kinh tế hiệu quả nhất nhưng cũng đồng thời tác động đến bản sắc đô thị truyền thống. Đông Nam Á đang được xem là khu vực có mức độ đô thị hóa thấp nhưng lại có tiềm năng tăng trưởng đô thị nhanh.
- Trong bối cảnh hội nhập Asean, môn học “Đô thị hóa ở Đông Nam Á” sẽ tập trung vào những vấn đề chính yếu: định nghĩa đô thị, đô thị hóa, lịch sử đô thị hóa ở Đông Nam Á và các hiện tượng kinh tế và xã hội trong quá trình đô thị hóa ở Đông Nam Á: sự hình thành các vùng đô thị; tăng trưởng đô thị và tăng trưởng kinh tế; đô thị hóa và môi trường, đô thị hóa và dân số- nhập cư; ...; thực trạng đô thị hóa của khu vực Đông Nam Á và của từng quốc gia thuộc Đông Nam Á...; bản sắc văn hóa đô thị...

3. MỤC TIÊU MÔN HỌC

3.1. Mục tiêu chung

- Sinh viên hiểu và phân tích được những đặc trưng của quá trình đô thị hóa tại khu vực Đông Nam Á với cách tiếp cận khu vực học và của từng quốc gia Đông Nam Á.
- Ứng dụng được cách tiếp cận về đô thị hóa dưới quan điểm kinh tế học- địa lý học và xã hội học.

3.2. Mục tiêu cụ thể

3.2.1. Kiến thức

- Sinh viên nắm được định nghĩa về đô thị của các quốc gia Đông Nam Á; lịch sử đô thị hóa ở Đông Nam Á.
- Phân tích thực trạng đô thị hóa ở Đông Nam Á thông qua: phát triển dân số, tăng trưởng kinh tế, xã hội; nhập cư đô thị; nghèo đô thị...
- Các lý thuyết kinh tế học và xã hội học về đô thị.
- Phân tích bản sắc của các đô thị của các quốc gia Đông Nam Á
- Nắm được thực trạng đô thị hóa của các quốc gia Đông Nam Á

3.2.2. Kỹ năng

Thông qua các bài tập nhóm, sinh viên sẽ được rèn luyện các kỹ năng:

- Kỹ năng thuyết trình
- Kỹ năng làm việc nhóm
- Tư duy phản biện
- Kỹ năng quản lý thời gian
- Kỹ năng đọc
- Kỹ năng đặt câu hỏi đúng

3.2.3. Thái độ

- Có thái độ hợp tác, tuân thủ kỷ luật trong làm việc nhóm để hoàn thành bài tập lớn.

4. NỘI DUNG MÔN HỌC

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
1.	Chương 1: Bài mở đầu- Tổng quan về đô thị ở Đông Nam Á	1.Khái niệm đô thị 2.Lịch sử đô thị ở Đông Nam Á -Thời kỳ tiền thuộc địa -Thời kỳ thuộc địa -Thời kỳ độc lập 3. Các tiêu chí để định nghĩa đô thị của các quốc gia thuộc Đông Nam Á	4,5	4	0.5		5.1 5.2

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		4. Định nghĩa kinh tế học- địa lý học và xã hội học về đô thị					
2.	<u>Chương 2:</u> Quá trình đô thị hóa ở Đông Nam Á	1.Định nghĩa “đô thị hóa” và cách tính mức độ đô thị hóa và tốc độ đô thị hóa 2.Đô thị hóa và dân số ở Đông Nam Á 3.Đô thị hóa và Công nghiệp hóa ở Đông Nam Á 4.Đô thị hóa-phát triển kinh tế và vai trò của các loại hình đô thị -Thành phố toàn cầu (global city) -Thành phố đầu đàn (primate city) -Thành phố nhỏ (small city) 5. Các vấn đề xã hội nảy sinh trong quá trình đô thị hóa ở Đông Nam Á 5.1.Siêu đô thị (Megacity) 5.2.Di dân nông thôn-đô thị: Mô hình “Push” và “Pull” của Lee Mô hình của Torado 5.3.Khu vực phi chính quy và Nghèo đô thị 6.Các rủi ro đô thị ở Đông Nam Á	4,5	4.5			5.1 5.2
3.	<u>Chương 3:</u> Các lý thuyết	1.Các lý thuyết XHH đô thị	4,5	3	1.5		5.1 5.2

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
	<p>trong kinh tế học và xã hội học đô thị và ứng dụng vào quá trình đô thị hóa ở Đông Nam Á</p>	<p>-Lý thuyết cổ điển: Karl Marx & Friedrich Engels; George Simmel; Max Weber, Ferdinand Tönnies</p> <p>-Lý thuyết trong XHH hiện đại</p> <p>Lý thuyết sinh thái học xã hội: Trường phái Chicago</p> <p>Lý thuyết loại hình lý tưởng hay lý thuyết về không gian công cộng của Hans Paul Bahrdt</p> <p>New Urban Sociology và Lý thuyết chính trị đô thị</p> <p>Tiếp cận văn hóa- nơi chốn</p> <p>2.Các lý thuyết kinh tế học</p> <p>Lý thuyết hệ thống vị trí trung tâm theo quan điểm của Christaller</p> <p>Lý thuyết hệ thống vị trí trung tâm theo quan điểm phê phán của August Losch</p> <p>3.Ứng dụng các lý thuyết vào phân tích đô thị hóa ở Đông Nam Á</p> <p>-Cấu trúc đô thị ở châu Á</p> <p>-Hiện tượng cư trú tách biệt</p> <p>-Chính trị đô thị</p> <p>-Đô thị như là một lối sống</p> <p>-Nền kinh tế tập trung</p> <p>...</p>					

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
4.	<u>Chương 4:</u> Các vùng đại đô thị ở Đông Nam Á	1.Các vùng đại đô thị (VĐĐT) ở Đông Nam Á -Các đặc điểm chính của sự hình thành các VĐĐT ở Đông Nam Á -Các đặc điểm không gian chính của VĐĐT ở Đông Nam Á -Những thách thức lớn của vùng ven các VĐĐT -Hành lang đô thị 2.Nghiên cứu một số trường hợp -The Johor - Singapore-Riau Growth Triangle -The Metro Manila Mega – Region -Indonesia: Jabotabek và the Bandung Metropolitan Area -The Mega-Urban Region của Kuala Lumpur-Klang Valley -Bangkok Metropolitan Region	4,5	3	1,5		5.1 5.2
5.	<u>Chương 5:</u> Văn hóa đô thị ở các đô thị ở Đông Nam Á	1. Ba định nghĩa về văn hóa đô thị 1.1.Văn hóa đô thị chính là “Tính đô thị” 1.2.Văn hóa đô thị là văn hóa của sự đa dạng 1.3.Tập tính của đô thị 2.Văn hóa đô thị chính là kinh tế biểu	4,5	3	1,5		5.1 5.2

STT	Tên chương	Mục, tiểu mục	Số tiết				Tài liệu tự học
			TC	LT	BT	TH	
		tượng của đô thị 3.Phân tích văn hóa đô thị ở các đô thị ở Đông Nam Á					
6.	<u>Chương 6:</u> Phát triển đô thị và Quy hoạch đô thị ở Đông Nam Á	1.Các chính sách về đô thị hóa ở các quốc gia Đông Nam Á 2. Qui hoạch đô thị ở Đông Nam Á -Phát triển đô thị truyền thống -Phát triển đô thị hiện đại: Khung thiết chế 3.Tham gia vào Qui hoạch đô thị -Qui hoạch chính thức và phi chính thức 4. Mô hình Desakota	4,5	3	1,5		5.1 5.2
7.	<u>Chương 7:</u> Các đặc trưng của quá trình đô thị hóa tại các quốc gia ở Đông Nam Á	1.Các nước Đông Nam Á hải đảo Indonesia Malaysia Singapore Philippines East Timor Brunei 2.Các nước Đông Nam Á lục địa Cambodia Laos Myanmar Thailand Việt Nam	3		3		5.1 5.2

5. TÀI LIỆU THAM KHẢO

5.1. Tài liệu chính:

- Asian Research Institute (2013). The Population of Southeast Asia, Working Paper Series No.196 (http://www.ari.nus.edu.sg/wps/wps13_196.pdf)

- Douglas, Mike. Đô thị hóa vùng ven ở Đông Nam Á: Bỏ rơi không gian công cộng, <https://dothivietnam.org/2009/05/01/do-th%E1%BB%8B-hoa-vung-ven-%E1%BB%9F-dong-nam-a-b%E1%BB%8F-r%C6%A1i-khong-gian-cong-c%E1%BB%99ng/>
- Lâm Thị Ánh Quyên (2014). *Xã hội học đô thị*, Trường Đại học Mở TP.HCM
- Leaf, Michale (2008) “Những biên giới đô thị mới: Quá trình đô thị hóa vùng ven đô và (tái) lãnh thổ hóa ở Đông Nam Á”, Kỷ yếu hội thảo quốc tế Việt Nam học lần thứ ba, <http://tainguyenso.vnu.edu.vn/xmlui/handle/123456789/6011>
- Mc Gee, Terry.G. Đánh giá lại các thách thức trong quá trình đại đô thị hóa của Đông Nam Á; <https://dothivietnam.org>
- World Bank Group (2015). East Asia’s Changing Urban Landscape (http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/Publications/Urban%20Development/EAP_Urban_Expansion_full_report_web.pdf)
- Yuen, Belinda (2009). Revisiting Urban Planning in East Asia, South-east Asia and the Pacific, <http://unhabitat.org/wp-content/uploads/2010/07/GRHS2009RegionalEastAndSouthEastAsiaAndPacific.pdf>

5.2. Tài liệu tham khảo thêm:

- Nguyễn Thế Bá (2010) *Quy hoạch xây dựng phát triển đô thị*, Nhà xuất bản xây dựng, Hà Nội
- Nguyễn Thị Thiêng, Phạm Thúy Hương, Patrick Gubry, Franck Castiglioni, Jean-Michel Cusset, (2006) *Đô thị Việt Nam trong thời kỳ quá độ*, Nhà xuất bản Thế giới
- *Văn hóa truyền thống trong phát triển đô thị* (2004) *Văn hóa truyền thống trong phát triển đô thị*, Nhà xuất bản đại học quốc gia Tp.HCM

6. ĐÁNH GIÁ KẾT QUẢ HỌC TẬP

Quy định thang điểm : 10

STT	Hình thức đánh giá	Trọng số
1	Bài tập thuyết trình nhóm + chuyên cần	30%
2	Thi cuối kỳ : Tự luận (đề mở)	70%

7. KẾ HOẠCH GIẢNG DẠY

7.1. Kế hoạch giảng dạy lớp ngày (4.5 tiết/buổi)

STT	Buổi học	Nội dung	Ghi chú
1.	Buổi 1	<u>Chương 1:</u> Bài mở đầu- Tổng quan về đô thị ở Đông Nam Á	
2.	Buổi 2	<u>Chương 2:</u> Quá trình đô thị hóa ở Đông Nam Á	
3.	Buổi 3	<u>Chương 3</u> Các lý thuyết trong kinh tế học và xã hội học đô thị và ứng dụng vào đô thị hóa ở Đông Nam Á	
4.	Buổi 4	<u>Chương 4:</u> Các vùng đại đô thị ở Đông Nam Á	
5.	Buổi 5	<u>Chương 5:</u> Văn hóa đô thị ở các đô thị ở Đông Nam Á	
6.	Buổi 6	<u>Chương 6:</u> Phát triển đô thị và Quy hoạch đô thị ở ĐNA	
7.	Buổi 7	<u>Chương 7:</u> Các đặc trưng của quá trình đô thị hóa tại các quốc gia ở Đông Nam Á Ôn tập	

8. GIẢNG VIÊN BIÊN SOẠN

- Họ và tên : LÂM THỊ ÁNH QUYÊN
- Chức danh, học hàm, học vị : Giảng viên - Thạc sĩ

PHỤ TRÁCH KHOA

HÀ MINH TRÍ